

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.
Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Gospodskih ulicah št. 12.
Upravnštvo naj se olagovljajo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbornika.

Na Dunaji 12. aprila 1889.

Poslanec knez Liechtenstein utemeljuje svoj predlog o sodelovanji Avstro-Ogerske pri enketi ob urejenji stanja delavcev. Kakor leta 1881. že, poskusila je vlada švicarska sedaj zopet, da bi pridobila druge vlade v internacionarno razpravo omenjene zadeve. Danes je mišljenje pač drugačno, kakor prej. Navadne posledice prevelike konkurence paralizujejo posamične vlade na razne načine, a konkurence, vzhajajoče vsled dela ženskega in otroškega in vsled predolzega časa družega dela, vlada posamezna ne more brzdati. Le mejnarođno skupno stopanje, porazumno delovanje raznih držav moretu kaj odločnega in v obče veljavnega storiti ter urediti prevažno zadevo tako, kakor treba.

Najprvo govori o tem predlogu Liechtensteinovem poslanec dr. Baernreither. Stvar, pravi poslanec, je sicer taka, da bi človek pač upal, da se bode vlada sama od sebe odzvala Švici umestno in pristopila anketi in predlogu dotočnega skoro treba ni. Govornik omeni, da se otvoriti letosnjem poletje občna razstava za ubran nezgodam. Ministerstvo trgovinsko skrbelo bode sigurno, da se Avstrija precej pobriga za to stvar. Ideja mejnarođnega varstva delavcev je očividna sreča in za blagorljudska, kakor tudi države. Potem polemizuje poslanec z Liechtensteinom. Predlog, pravi govornik, je takoreč ostentacija. Nujnost, s katero Liechtenstein okraša svoj predlog in naglost v celi zadevi, kaže nam jasno, da dela Liechtenstein reklamo, in hoče, da bi se kako pokazalo, da se briga le njegova stranka za to važno stvar.

Poslanec Fürnkranz. On in stranka ali frakcija nemških nacionalcev pozdravlja prav gorko prevažen predlog. Govornik navaja bivšega poslanca Schönererja in pravi, da je že ta sprožil misel mejnarođnega urejenja delavskih razmer. Potem omenja tramwayovih voznikov, ki morajo vsled slabih in krivičnih razmer štrajkovati.

Poslanec vitez Gomperz tudi omenja, da se je ta važna zadeva že prejšnje čase v tem zboru razpravljala in navaja poslanca Mauthnerja. Govornik hoče z vsem tem le zmanjšati specifično vrednost Liechtensteinovega predloga in usiljevati ljudem krivo misel, da so i židovsko-liberalski du-

hovi prijazni delavcem in vneti za njih blagor. Liechtenstein pravi, da dela le reklamo s svojim predlogom. No, morebiti se o tem ni posebno zmotil, saj navajeni nismo, da bi se jeden in drug navezenih govornikov, izvzemši morebiti Fürnkranza v istini srčno brigal za žalostno stanje delavcev. Poslanec Pernerstorfer meni, da bi se bila ta važna zadeva lehko veliko znatnejše in častnejše opravila. Liechtenstein bi bil lehko, če mu je stvar sama res tako na srci, včeraj že v jedni urri zbral prvomestnike vseh klubov in jim stvar predložil. Zadovoljni bi bili sigurno vsi, da se zadeva hitro in povoljno reši. Potem razлага in pripoveduje i ta govornik, kako in kedaj se je že ta zadeva reševala, kdo jo je že sprožil.

Poslanec dr. Lueger pravi prav dobro, da misli, da predlog Liechtensteinov sploh ne bode prouzročil nobene debate, temveč se vsprejel jednoglasno. A zmotili smo se, pravi govornik. Potem zagovarja in brani Liechtensteina. Govornik ne ve, kako se more tu govoriti o ostentaciji, kako o reklami. Novega Liechtenstein sicer ni nič predlagal, ali omenil, pač pa stvar važno in nujno sprožil o pravem času. Sicer se pak sploh ne more doslednje trditi, kdo je važno to vprašanje sprožil prvi. Za idejo samo je to po vsem jednak. Poslanec je prepričan, da se bode predlog Liechtensteinov jednoglasno odobril.

Poslanec Neuwirt razлага kot glavni govornik zopet na dolgo in široko, kdo in kdaj je že naglašal da se mora delavsko vprašanje rešiti mejnarođno in se spušča potem v posameznosti zadeve. Potem polemizuje še z nekaterimi predgovorniki, zlasti z Luegerjem, ter priporoča naposlед resolucijo.

Predlog Liechtensteinov se vsprejme potem jednoglasno.

Na vrsti je poročilo vojnega odseka o predloženi postavi glede nabora rekrutov za leto 1889. Generalne debate o tem ni, ker ima postava le jeden meritoričen zvršilen člen.

Minister Welsersheim pravi: Ker je za postavo dovoljenja novincev ustavno urejenje vojne postave pogoj, dovoljujem si naznani visoki zbornici dva oficjalna telegrama, jednega od kr. ogerskega brambnega ministra in sicer odobrenje vojne postave v zbornici magnatov in da se takoj poprosi najvišje sankcije tej postavi, drug brzovaj pak oznanja oblubo, da se postava sankcijonuje,

katero so obe zbornici državnega zastopa odobrili. Postava je tako postavno urejena.

Poročevalec Popowski priporoča kratko predloženo postavo z nekimi popravki. Postava se potem v drugem in tudi v tretjem čitanji vsprejme, akoprov zadnje ni bilo na dnevnem redu; predlagal pa je tretje čitanje poročevalec.

Na vrsti je poročilo odseka budgetnega o odpravi in odkupu propinacijskih prav v Galiciji in Bukovini. Poročevalec je vitez Meznik. Poslanec dr. Bareuther kritikuje v daljšem govoru vso zadovo in nagaša, da se bode moralo celih 22 let po 1,100.000 gl. v ta namen plačevati. To je določba, pravi, kakoršne ne nahajamo v nobeni postavi v svetu. Potem dokazuje številki, da zgubi financa vsled predložene olajšine kacih 747.150 gld. Potem govorji dr. Herbst.

Govor drž. poslanca prof. Šukljeja

v državnem zboru dne 10. aprila 1889.

Usojam si pri tem naslovu spregovoriti nekaj o gradnji dolenjske železnice. Dostaviti hočem nekaj besed izpeljavam, katere smo v teku debate čuli iz ust Njega ekscelence gospoda trgovskega ministra. Nečem točno analizovati teh izvajanj, temveč omejiti se hočem na to, da dve stvari naglašim.

Njega ekscelanca je blagovoljno naglašal, da je načrt dolenjske železnice že popolnoma izdelan in dozorel ter je pristavlil, da ga zmatra pamet nega in važneg a v gospodarskem oziru. Za to konstatovanje izrekam mu zahvalo ter bodem te besede njegove vzel za podlago svojim kratkim izjanjem.

V zdodovino tega načrta se ne bodem spuščal le mimogrede bi omenil nekatere odločajoče faze iz te zgodovine.

S prva smo si mislili dolenjsko železnicu kot glavno železnicu, del velike proge, združujoče narode, ki bi peljala iz evropskega zapada skozi gorjenje dolino skozi Ljubljano čez Dolenjsko na Hrvatsko in Bosno in potem dalje v pristanišča balkanskega poluotoka. V tem zmislu je kranjski deželn zbor že 1866. leta to vprašanje razpravljal in tako si je mislila stvar vlada, ko je 1869. tako imenovano meščansko ministerstvo dolenjsko železnicu vsprejelo v svoj program in je izrecno izjavilo v tej

LISTEK

Troje srečanj.

(Ruski spisal J. S. Turgenev, preložil Ivan Gornik.)

I.

(Dalje.)

Jel sem zopet loviti z večjim zanimanjem nego poprej, vendar takega naudušenja potem ni bilo. Psi prišli so na sled in me zadržali polu druge ure . . . Mladi ruševci neso se odzivali na moje živiganje, — najbrž radi tega, ker nesem žvižgal do volj objektivno. — Solnce vzlo je že jako visoko (ura bila je dvanaest), ko sem krenil k naselbini. Sel sem polagom. Konečno zrl je s holma nizki domek . . . srce je zopet zadrhtelo v meni. Približal sem se . . . in uzrl ne brez skrivnega zadovoljstva Lukjaniča. Sedel je, kakor po navadi, mirno na klopici pred krilcem. Vrata bila so zaprta . . . in stogi tudi.

— Zdravstvuj, ded! vskliknil sem že od daleč.

— Ali si se prišel gret?

Lukjanič obrnil je proti meni svoj suhi obraz in molče privzdignil čepico.

Stopil sem k njemu.

— Zdravstvuj ded, zdravstvuj, ponovil sem, žeče se mu prikupiti. — Ali, pristavil sem ugle davši nepričakovano na zemlji moj novi četrtak: ali ga nisi videl?

In pokazal sem mu srebrno kolesce polovico gledajoče izpod kratke travice.

— Ne, videl sem ga.

— Zakaj ga pa nesi pobral?

— Tako: novec ni bil moj, zato ga nesem pobral.

— Kak si, bratec! rekел sem ne brez zadrege, in pobravši četrtak ponudil sem mu ga zopet: Vzemi, vzemi za čaj.

— Lepa hvala, odgovoril mi je Lukjanič mirno nasmehnivši se. — Ni treba, živel bomo tudi tako. — Jako sem hvaležen.

— A rad ti dam še več! rekel sem zmešan.

— Čemu pa? Ne vznemirjajte se — jako sem hvaležen na vaši dobrotljivosti, a kruha bo že

še kaka skorjica za nas. Še te ne doješ — ko ti preide čas.

In ustal je ter iztegnil roko proti vrtnim vraticam.

— Stoj, stoj, starček! rekel sem skoraj obupano: — kako si res danes nezgovoren . . . Povej mi vsaj, je li tvoja gospa — ustala kaj?

— Ustali so.

— In . . . je li doma?

— Ne, ni jih doma.

— Ali je odšla v gosti, ka-li?

— Nikakor ne: v Moskvo je odpotovala.

— Kako da v Moskvo! In danes zjutraj bila je tu?

— Tu.

— In prenočevala je tudi tu?

— Tu so nočevali.

— In je-li pred kratkim prišla sem?

— Pred kratkim.

— In kako je torek, bratec?

— I tako, jedno uro bo tega, ko so izvolili vrniti se v Moskvo.

— V Moskvo?

visokej zbornici, da se bode v kratkem gradila ta proga.

Ravno tako se lahko sklicujem nasodbo Wüllersdorff-Urbaira, ki se je iz teh uzrokov izrekel za to progo. V tem so se pa mnoge težave postavile uresničenju te misli na pot. Prišla je kriza 1873. leta in je ovrla daljši razvoj naših železnic.

Ko se je ta odpravila, je pa ostal kot zavira upor ogerske državne polovice in sedaj je pa vnanji položaj tak, da vojno ministerstvo najde strategične koristi le na severovzhodu in vzhodu države.

Moralni smo torej prvo misel kako skrčiti. Zadostovalo bi nam za jedenkrat, če se zgradi proga od Ljubljane do Novega mesta, središča Dolenjske in stranska proga Grosuplje-Ribnica-Kočevje. Pravim za jedenkrat, kajti v deželi smo preverjeni, da se bode ta proga, ko se bode dežela bolj razvila in boda mogla sama več storiti, morala še nadaljevati, da se zveže s hravskimi železnicami, posebno tudi z ozirom na trgovske in vojaške koristi. (Prav res na desnici.)

V tem zmislu je kranjski deželnemu zastopu v poslednjem zasedanju se izrekel, da je pripravljen vzeti za pol milijona delnic in hkratu zahteval od interventov, da se udeleže subskripcije s 400.000 gld. Načrt je popolnoma izgotovljen, proga pa trasovana in bila je že revizija trase. Doneski dežele in interventov so zagotovljeni, sedaj je treba le še, da stori vlada oni odločilni korak, da pridobi Dolenjskemu železnišku zvezo, brez katere se ne more narodnogospodarski razvijati. (Dobro! na desnici.)

Gospoda moja, ne more se dosti naglašati, da je brez te železnice Dolenjska narodno-gospodarski zgubljena. Poglejte ono veliko neizpolnjeno mesto na našem železniškem zemljevidu, katero omejujo glavna proga južne železnice na jednej in proga Zagreb-Reka na drugej strani, na severu je zapira krilo Zidanomost-Zagreb, na jugu proga St. Peter-Reka. Od te prometne puščave — druga primernega izraza ne najdem — pripada kacih 4500 kvadratnih kilometrov s 220.000 prebivalci Kranjskej (Čujte! Čujte! na desnici) in kar še posebno pride v poštev, da je to najboljši in najročovitnejši del Kranjske. Narava je tako blagoslovila te doline in griče; vinska trta zori, milo podnebje je ugodno sadjarstvu, imamo torej vse pogoje za intenzivno obdelovanje zemlje. Pomanjkanje moderne občila zapira ljudem našim trgovšča; ni jim dana priložnost, da bi spravili pridelke svoje na trg. Zaradi tega — in to je žalostna resnica — pri nas kmetijstvo ne napreduje, temveč vedno bolj propada. Nadalje imamo na Dolenjskem jako dragocene gozde. Tam so gozdi, kakoršnih le redkokje najdeš v srednji Evropi. Imamo prave pragozde, v katerih še ni sekala sekira (Čujte! Čujte! na desnici), kjer še prebiva medved, gozde nenavadne velikosti. Ker stroški za prevažanje do železnice že naprej požreves dobiček, ne moremo spraviti dragocenih pridelkov gozdarstva na trg. Okrog Kočevja, Črnomlja in Mirne imamo dosti dobrega ruja vega premoga. Po vsod bi se lahko kopalo. Bili bi ne glede na izvoz premoga, vse pogoji za razvoj močne krajevine industrije, ker je goriva po ceni na razpolaganje. Pa, gospoda moja, sami bodete spoznali, da danes ni mogoče graditi tovarni, ki bi bile 60, 70 do 100 in več kilometrov od železnice in poleg tega še ob tako nesrečno narejenih dolenjskih cestah.

(Konec prih.)

Ostolbenel gledal sem Lukjaniča: tega, priznavam, nesem pričakoval . . .

Tudi Lukjanič gledal je mene . . . Starikav, lokav nasmeh raztezel je njegovi subi ustni in se svetil nekoliko v njegovih žalostnih očeh.

— In s sestro je odšla? rekel sem konečno.

— S sestrico.

— Torej zdaj ni nikogar v domu?

— Nikogar . . .

„Starec me slepi — šinilo mi je v glavo. — Ne hlini se zaman tako lokavo.“ Poslušaj, Lukjanič, rekel sem glasno: — ali mi hočeš storiti uslugo? . . .

— Česa želite? vprašal je počasno vidno raztočen zbor mojih vprašanj.

— Praviš, da ni nikogar v domu: ali mi ga moreš pokazati? Jako bi ti bil hvaležen.

— To se pravi, da hočete pogledati sobe?

— Dà, sobe.

— Lukjanič je obmolknil.

— Izvolite, rekel je naposled. — Prosim!

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 15. aprila.

Drugi mesec mine 20 let, odkar je izdan nov šolski zakon. V več krogih zlasti v nemških pokrajnah, hočejo tem povodom prirediti razne slavnosti. Posebno učitelji kako pridno delajo priprave za te slavnosti, ki bode nekaka demonstracija proti nameravani premembi šolskega zakona v konzervativnem zmislu.

Vnanje države.

Pri občinskih volitvah v Srbiji so skoro povsod radikalci zmagali z znatnimi večinami. Na prednjaki se volitev niti ne udeležujejo, liberalci pa kmetih tudi nemajo dosti upliva.

Oficijalni organ ruske vlade. „Praviljstveni Vjestnik“ priobčil je brez vsakega komentara, kaka je bila Ašinova afera po francoskih uradnih spisih in pridejal poročilo ruskega podkonzula Ivanova, iz katerega se razvidi, da Ašinov trdi, da se je bombardovanje nepričakovano pričelo. Ozemlje, katero so bili Rusi zasedli, ni bila francoska lastnina. Francozi so Rusom ukrali 45.000 rubljev.

Na neko interpelacijo je odgovoril nov rumunski ministerski predsednik, da bode Rumunija skušala vedno držati se neutralne politike. Trpela ne bode na svojem ozemlju tujih intrig ter ne bode dopuščala, da bi se v Rumuniji osnovale kake sovražne nakane proti redu in varnosti v sosednih državah. Kralj je vedno spoštoval ustavo. Če bi ob vojni neutralnost ne bila mogoča, potem bode dežela odločila, na katero stran naj se obrne Rumunija; kajti dežela že ve, katera stranka varuje koristi njene. Treba bode pa vse dobro preudariti, kajti pod Bratianovo vlado je srečna vojna stala deželo jedno pokrajino. Iz tega odgovora se ne da posneti, kake politike se bode držala nova vlada. Kakor se kaže, ne bode trpela, da bi se bolgarski emigrantje dosti zbirali v Rumuniji. Rusom pač ne bodo prav po volji, da je nov ministerski predsednik omenjal, da je Rusija vzela Rumuniji Besarabijo. Mogoče je, da imajo oni ruski listi prav, ki mislijo, da rumunska konservativna stranka ne bode tako prijazna Rusiji, ko je prišla na krmilo, nego je bila, ko je bila v opoziciji.

Boulangeristi, kateri so bežali v Belgijo, ne misijo se kmalu vrnilti na Francosko. Počakali bodo v Bruselji, kakšen bode izid pravdi Boulangerjevi v senatu. Nekaj upanja imajo še vedno, da senat Boulangerja oprosti. Konservativci so vsi zanj in republičani pa po starej navadi neso vsi jedini. Sedaj pa še ni prav jasno, ali stvar res spada pod senat ali ne. Senat ima soditi le o atentatih na državno varnost, o zarotah pa porotniki. Mnogi pravniki pa mislijo, da je Boulangerjevo postopanje bolj podobno zaroti nego atentatu. Če bode senat odsodil Boulangerja in sozatožence, bodo gotovo še nadalje ostali v Belgiji. Boulanger in Rochefort sta si dala iz Pariza v Bruselj poslati svoje konje, da se bodo povsod lahko dostenjno pokazala.

Če tudi je na Luksenburgem prevzel vladanje nemški princ, vendar Luksenburgani nikakor neso še naudušeni za Pruse. Pri bakladi, ki se je novemu vladarju priredila, igrala je godba Gassenhauerjevo: „Wir wolle keine Preisse sind“. Dopisnika „Kölnische Zeitung“ so pa nekaj premikastili. Luksenburško se torej ne bode kmalu stopilo z Nemčijo, kar so že pričakovali v Berolini.

Govori se zopet, da se bode v prestolnici nemškej osnovala katoliška nadškofija. Papež bi bil rad, da bi v Berolini osnovali nunciaturo, pa nemški cesar ni nikakor hotel v to privoliti, da bi papež imel v Berolini svoje diplomatsko zastopstvo. Sedaj se pa misli, da bode Berolinski nadškof opravljali tudi vsa diplomatska opravila, četudi ne bode imel naslova nuncij. Za to važno mesto odbran je nekda Galimberti.

Dopisi.

Od beneške meje 10. aprila. [Izv. dop.]

Ko sem pisal svoj zadnji dopis v korist tužnih beneških Slovencev, nesem se nadaljel kdo ve, kako velikega uspeha, kajti od zaveduega Slovenca se dandanes dan na dan vedno le terja: daj, daj in zopet daj; potreb, nujnih potreb imamo Slovenci mnogo preveč, zavednih in poleg tega dobro „podkovanih“, pa radodarnih mož saj desetkrat premalo. Bog daj bolje! — Vendar moram tem potom povedati vsemu narodu slovenskemu, da me je silno iznenadila in razveselila pošiljatev gospoda Dragotina Hribarja, zakonitega urednika „Slov. Naroda“, kajti poslal mi je v znani namen velik zabol knjig in sicer bližu tisoč, ponavljam: tisoč izvodov za beneške Slovence gotovo zelj primerne knjižice „Priče božjega bitja“ (2., 3. in 4. del). To so sami kratki spisi nabožnega, sploh etičnega obsega, ki nikoli ne utrudijo priprstega bralca, kar je od velike cene ravno za beneške Slovence, ki se bodo iz teh knjižic učili še le — brati; neobsežnost in radovednost vzbujajoča zanimivost pa jih bode vspod-

bujala k pridnemu čitanju. In za ta veliki krasni, dar zahvaljujem se blagemu dobrotniku prav od srca: Bog Vam povrni, velikodusni dobrotnik. Vam bodo veljali na stotine beneških Slovencev odkritosrčni: „Bog lonaj — nunac!“ — kar Vam konečno zopet hvaležno ponavljam tudi jaz. Bog daj posnemalcev! —

Prav v isti blagi namen nabral je mej Ljubljanskimi rodoljubi večje število knjig — naš učeni rojak in globok znalec zgodovine, naroda, dežele, kakor tudi bede in žalostnega položenja naših beneških Slovencev — gosp. S. R. Njemu in vsem blagim darovateljem — presrčna zahvala. Gotovi boste, blagodušni gospodje, da pride vsaka knjiga v primerne roke, da ne zgreši svojega namena ter obrodi dober sad. Dobro preudarimo namreč kakovost knjige in kakovost, duševnost ali individualnost prejemnika, kajti vsaka knjiga ni za vsega. Konečno še jedenkrat: Hvala!

Občni zbor „Pisateljskega podpornega društva“

bil je v soboto zvečer vpršič 20 društvenikov. Predsednik dr. Vošnjak se spominja velike izgube, katera je društvo lani zadela vsled smrti profesorja Antona Raiča, neumornega društvenega tajnika, ki je največ pomagal k razvitku društva. Večni mu hvaležni spomin!

Potem poroča gosp. tajnik A. Žumer o društvenem delovanju v preteklem letu:

„Kot tajnik društva imam danes čast slavnemu zboru poročati o delovanju „Pisateljskega društva“ oziroma njegovega odbora od zadnjega občnega zбора, to je od 14. aprila 1888. do 13. aprila 1889.

Če pregledujem dotično poročilo zadnjega rednega občnega zborja, moram reči, da delovanje društva, oziroma odbora, letos ni bilo tako obširno, kakor prejšnje leto, ker so na to uplivale nepričakovane in neljube neprilike. Prizadevalo se je vendar, da se je storilo, kar se je moglo. V prvi vrsti mi je omeniti nenasne smrti bivšega tajnika prof. A. Raiča. Kolika izguba je on za društvo, je vsakemu znano. Vsako priliko je porabil za napredok društva in je s svojim delovanjem pridobil veliko udov. Blag mu spomin! Društvo je priredilo, da počiva poleg Levstika in Božidara Raiča. — Pri poslednjem občnem zboru so bili v odbor voljeni gospodje dr. J. Vošnjak, predsednikom, odborniki pa: Ivan Hribar, Fran Levec, Vaso Petričič, Luka Pintar, Anton Raič in Ivan Tomšič. Pregledovalca računov pa sta bila dr. Matija Hudnik in Anton Svetek. V odborovi seji dne 4. majika 1888 se izvoli podpredsednikom profesor Levec, blagajnikom V. Petričič, tajnikom pa prof. A. Raič. Vsled tajnikove smrti in izstopa blagajnika, ki je z drugim delom preveč obložen, se je moral v dan 31. oktobra sklicati izreden občen zbor, v katerem se v odbor volita gg. Žitnik in A. Žumer in v odborovi seji dne 6. novembra se voli blagajnikom g. I. Žitnik in tajnikom g. A. Žumer. Sej je imel odbor šest (4. maja, 17. junija, 17. julija, 17. novembra 1888, 23. februarja in 10. aprila 1889). Pri teh se je posvetoval o prospehu društva, o podporah, o prirejevanju slavnosti in stavljaju spomenikov umrlim pisateljem. Podpore delil je — pisateljem in vdovam . . . Tako se je napravila in užidala spominska plošča na rojstveni hiši Miroslava Vilharja v Planini, razkritje pa se ima vršiti v teku tega poletja, o čemer se bode še natančneje dogovorilo in društvo objavilo članom za udeležitev. Nadalje je društvo prevzel napravo Raič-Levstikove rakve in spomenika, ekshumiranje Raiča in Levstika. Vse stroškov za ta spomenik je bilo 1297 gl. 34 kr. in je dolg z 242 gld. začasno pokrilo društvo ter se pogaja, da bi se ta dolg poravnal iz Raičeve zapuščine. Vsled premnogih stroškov se je užidanje spominske plošče dr. Bleiessu-Trstenškemu v Kranji, Erjavcu in baronu Žigi Cojzu v Ljubljani za letos moralno odložiti. Pač pa se je dogovarjalo z odborom za stavljene Levstikovega spomenika v Velikih Laščah in se bode društvo te slavnosti dne 11. avgusta udeležilo. Razen tega je odbor posredno imel tudi dosti posla z Vodnikovim spomenikom, ker so v dotičnem odboru, kateremu je tudi naš načelnik predsednik, 4 naši odborniki. Tudi te slavnosti se dne 29. in 30. junija naše društvo udeleži. Iz tega delovanja se vidi, da se je odbor prizadeval storiti, ker so mu okolščine pripuščale.

Društveni odbor je tudi letos prevzel nalogo, gojiti društveno življenje s prirejanjem društvenih

večerov. Ker večina društvenikov nema od društva za svojo osobo nič, bi bilo želeti, da bi se ti društveni večeri bolj obiskovali, da se vsaj pri tej priliki društveniki spoznajo in mej seboj zabavajo. Da se ti večeri ne pouzdignejo na višjo stopinjo, je pač mnogo uzrok, da imamo v Ljubljani toliko društev in toliko „jour fix ov“, da se narodni može na vse strani dele in je vsled tega premalo skupnosti. Upajmo, da bode prihodnost boljša in da se ne budem tako cepili. V prvem zabavnem večeru dne 15. novembra je predsedoval in čital dr. Vošnjak o dolgosti življenja. V večeru dne 22. novembra je predsedoval I. Valentinci in čital I. Žitnik o pohodu Čehov na Blejskem jezeru in črtice iz leta 1848. o majorji pl. Trebuhoviči, dne 29. novembra je predsedoval A. Svetek in čital sta A. Trstenjak o pozdravih pri različnih narodih in I. Žitnik črtice o grofu Beustu in o Ribniških dijakih; dne 7. decembra je predsedoval in čital A. Trstenjak o javnem mnenju. Ta večer so se tudi telegrami odposlali dr. Riegru v Prago k njegovi slavnosti, Gorupu na Reki in dijaškemu komersu v Gradi. Dne 15. decembra nas je zabaval slovenski antispiritist Župan in njegova soproga Miss Fox. Dne 5. januarja je predsedoval in predaval direktor Šubic o fotografiji in nje amatérjih. Dne 19. januarja je predsedoval in čital Fr. Drenik po Dav. Trstenjaku o izviru imena „Rožnik“. Tu so se zaradi predpusta opustili večeri do dne 9. marca, ko je predsedoval dr. Marolt in čital prof. Rutar o beneških Slovencih. Dne 23. marca je predsedoval profesor Pintar in čital prof. Rutar o Rezijancih in zadnji zabavni večer dne 30. marca je predsedoval A. Žumer in prof. Pintar predaval o Stanko Vrazovičih pismih Prešernu pisanih in o Prešernovem epigramu, v katerem imenuje Vraz na robe-Katona. — Bilo je torej 10 zabavnih večerov, katerih se je udeleževalo po 18 do 40, in pri katerih so nas tudi razveseljevali čitalniški pevci. Iz tega torej slavni zbor vidi, da je bilo društveno delovanje tudi s te strani dosta živahno, vsaj odbor je storil, kar je mogel. Vendar se mora tudi letos, kakor pri vlaškem tajnikovem poročilu omeniti, da bi želeli še živahnejše udeležbe. Koliko rodoljubov je, ki priznajo potrebo in korist našega društva, kateri pa doslej neso pristopili. Upajmo, da se tudi v tem oziru s časom razmere zboljšajo!

O tretji točki dnevnega reda poroča blagajnik g. Ignacij Žitnik o stanji društvenega premoženja, o podporah onemoglih pisateljev, o dohodkih in izdatkih. Dohodkov imelo je društvo 93 gld. 50 kr., troškov 68 gld. 8 kr. Društvo premoženje znaša 1369 gld. 98 kr., v kateri znesek je všetek tudi 195 gld., katere ima društvo še dobiti za začasno pokrite ostale stroške za Levstik-Raičev spomenik na pokopališči. Da je premoženje nekoliko manjše, kakor lani, je užrok, da je društvo imelo več stroškov in ker se je letnina vsled sprememb v tajništvu in blagajništvu za drugo polovico 1888. leta še le prve mesece tekočega leta pobirala in in se zaradi tega letnina za 1889. leto še ni mogla pobrati. Po predlogu pregledovalcev se da blagajniku absolutorij.

Pri volitvi novega odbora izvoli občni zbor na predlog g. prof. Levca z vzklikom predsednikom jednoglasno dr. J. Vošnjaka, ki ima za društvo največje zasluge, v odbor pa so bili po listkih voljeni: Fran Levec, Luka Pintar, Simon Rutar, Andrej Žumer, Ivan Tomšič, Anton Svetek. Konečno se še volita pregledovalcema računov za nastopno leto K. Pirc in I. Žitnik.

Ker samostojnih predlogov ni bilo, g. predsednik zborovanje sklene.

Domače stvari.

— (Shod volilcev I. razreda) bo jutri zvečer ob 7. uri v mestni dvorani. Gospode volilce vabimo, da se shoda mnogobrojno udeleže in s tem pokažejo zanimanje svoje za javno življenje.

— (Volilni shod III. razreda) bil je včeraj dopoludne ob 11. uri v mestni dvorani. Po kratkem nagovoru g. dr. viteza Bleiweisa, bil je predsednikom volilnemu shodu izbran g. Valentincič, ki je na kratko omenil letošnjih dopolnilnih volitev, izstopivših mestnih odbornikov in kandidatov. Letos izstopita v III. razredu gg. dr. Gregorič in Ant. Klein. Ko je prvega kandidatura prišla na razgovor, oglasi se g. Dežman in predlaga v imenu obrtnega društva mizarskega mojstra g. Ludvika Widmeyerja kandidatom. Ko je gosp.

Vidmar govoril v istem zmislu, gospod dr. vitez Bleiweis pa objavil, da g. dr. Gregorič itak neče kandidovati, vsprejel se je g. Ludvik Widmeyer z veliko večino kandidatom. Kandidatura g. Kleina ni prouzročila debate in g. Klein bil je jednoglasno kandidatom proglašen, na kar je predsednik volilcem priporočal, da se volitve mnogobrojno udeleže, potem shod zaključil.

— (Imenovanje) G. Fr. Kolenc, vladni tajnik v Celovci, imenovan je okrajnim glavarjem na Koroškem,

— (Umrl) je dne 12. t. m. v frančiškanskem samostanu v Brežicah o. Hrizolog Greznik, v 78. letu dobe svoje. Pokojnik bil je nekdaj profesor na gimnaziji v Novem Mestu.

— (Akademiji znanosti na Dunaju) predložil je v zadnjej seji matematično prirodoslovnega oddelka naš rojak g. E. Kramer svoje na fiziološkem in kemičnem zavodu vseučilišča Zagrebškega izdelano znanstveno razpravo „Studien über die schleinige Gährung“.

— (Milan in Garašanin) Kralj Milan je sedaj sam izpoznał, da je Garašanin bil res grobokop Srbije in da je tudi njemu samemu jamo kopal. Zato je po svoji ostavki dejal: „Žalim, što odlazim, a ne učinil nikakou pakost Garašaninu.“ Proti Kujundžiću pa je Milan rekel, da bolj pokvarjenih in malovrednejih ljudi ni poznal, nego sta Garašanin in Pera Todorović. A ne samo v Beogradu, tudi drugod izražal se je v jednakem zmislu. Na pozdrav v Niši odgovoril je Milan doslovno: „Hvala vam na vjernostnoj službi. No sad, pri polazku kazat ču vam još ovo: „Čuvajte se Garašanina, to je demon“ Još jeda red da vladam, prvo bi stao za vrat Milutinu Garašaninu.“ Kaj rečejo k temu modrijani „Wochenblattovi“, katerim je Garašanin toli ljub in drag?

— (Nezgodna) Preteklo soboto splašila sta se g. Fr. Peterce konja na lesnem skladišči ter z vozom vred zdirjala domov, kjer sta s toliko silo zadela ob kameniti steber, da sta ga premaknila. Jednemu konju zadrlo se je oje pol metra globoko v truplo, da je bilo takoj po njem.

— (Vreme) Včeraj pokvaril je dež vse izlete, dnes popoludne ob $\frac{1}{2}$ 2. uri začelo je zopet deževati, in celo bliskati se in grmeti.

— (Oznanjevalke pomlad) Lastavice prišle so že pred več dnevi v naše kraje, v petek pa se je prvikrat oglasila kukavica v gozdu pod Rožnikom.

— (Treščilo) je dne 10. t. m. popoludne v kozolec posestnika Antona Drenika v Starem Trgu pri Trebnjem. Požarna bramba Trebanjska bila je takoj na pogorišči in ustavila je ogenj, da je le malo kozolca pogorelo in je le 20 gld. škode.

— (Opatija) uvrščena je uradno mej javna kopališča. „Wiener Zeitung“ objavila je že pred tednom dnij zakon, s katerim se določajo glavna pravila in kopališčni red v Opatiji.

— (Redek slučaj) dogodil se je nedavno pri sv. Matiji, podobčini Kastavskoj. Mej črno mašo za neko starko, ki je doživel 105—106 let, prinesli so v cerkev trojčke krstit, ki so bili porjeni od sobote do torka v Srokovi županiji. Mati in trojčki — dva sinka in hčerka — so popolnoma zdravi.

— (V Trstu) ustavili so delo vsi delavci v Lloydovem arzenalu. V soboto prišlo je vseh 1500 delavcev v arzenal, a delati začelo je samo 150 starejših delavcev, katere so pa ostali delavci izsiskivali. Opoldne ustavilo je tudi rečenih 150 delavcev delo. Upravni svet se trdovratno brani, da bi ugodil zahtevam delavcev, zato se ne ve, kako bodo ta „strajk“ končali.

— (Redni občni zbor „Savinjskega Sokola“ bode dne 22. aprila 1889., t. j. velikonočni ponedeljek, popoludne ob 4. uri v narodni „Čitalnici“ v Mozirji. Dnevni red: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnikovo. 3. Poročilo načelnika gasilcev. 5. Imenovanje časnih članov. 6. Nasvet zaradi oprave društvenikov. 7. Volitev odborov, staroste in podstaroste. 8. Slučajnosti. Društvenikom priti je v polni društveni obleki, točno ob določeni uri. Zvečer ob 8. uri pri g. Kolenci tombola, ples in prosta zabava. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— (Za II. letno zasedanje porotnih razprav v Novem Mestu,) ki se prično dne 29. aprila t. l. izzrebani so naslednji gg. glavni porotniki: Govanec Karol, posestnik iz Metlike; Potrebuješ Josip, posestnik iz Tihaboja; Murn Janez,

posestnik iz Gradaca; Stonič Matej, posestnik iz Črnomlja; Kastelic Anton, posestnik iz Sada; Majzelj Anton ml., posestnik in krčmar iz Št. Jarnea; Peršina Janez, posestnik iz Toplic; Puhek Janez, trgovec iz Črnomlja; Skočir Fran, posestnik iz Kršine; Ivec Jakob, posestnik iz Gor. Pake; Jutraš Friderik, posestnik iz Gor. Ponikev; Plesec Martin, posestnik iz Radovice; Smuk Janez, posestnik iz Ribnika; Miklič Ignacij, posestnik iz Lukovka; Zajec Josip, posestnik iz Bistrice; Hauf Teodorij Anton, posestnik iz Spodnje Drage; Gerald Josip, posestnik s Krškega; Zalokar Mihael, posestnik iz Zaboršča; Kravcar Anton, posestnik z Griča; Bajuk Josip, trgovec iz Črnomlja; Marinkič Anton, posestnik iz Višnje Gore; Košak Josip, posestnik iz Krovovega; Zotler Josip, posestnik iz Roj; Skubic Janez, krčmar iz Črnomlja; Krašovec Mihael, posestnik s Ceste; Weiss Leopold, posestnik iz Metlike; Auman Viktor, trgovec s Krškega; Verbič Fran, posestnik iz Gaberja; Janež Alojzij, posestnik s Krškega; Kornitnik Anton, posestnik iz Leskovca; Zupančič Janez, posestnik iz Vel. Lipovca; Korošec Anton, posestnik iz Goleka; Berdavs Janez, posestnik z Vidma; Banovec Josip, posestnik iz Tušovega Dola; Seidnizer Fran, trgovec iz Podzemlja; Slapničar Anton, krčmar iz Višnje gore. — Nadomestni porotniki: Potočar Anton, posestnik iz Dol. Kamenc; Žagar Fran, posestnik iz Kartelovega; Jerman Martin, posestnik iz Slatnika; Medved Anton, posestnik iz Novega Mesta; Jarc Anton, trgovec iz Novega Mesta; Gregorič Ivan, posestnik iz Lešnice; Jelenc Fran, posestnik iz Beršlina; Zupančič Alojzij, posestnik iz Regerče vasi; Luser Gustav, posestnik iz Novega Mesta.

— (Družba Strohschneider,) ki je že lani na cesarja Jožefa trgu zanimala občinstvo, postavila je letos svoj šotor v Latermanovem dreveredu. V soboto bila je prva predstava, ki je občinstvu zelo ugajala. Družba je solidna in ima same izredne moći, izvrstne telovadce, vse točke pa se izvajajo elegantno in točno. Občinstvu je zlasti prijala hoja po visoki vrvi in ž njo združeni ognjemet.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celje 15. aprila. Pri konstituiranji okrajnega zastopa voljen načelnikom dr. Josipom Sernečem, njegovim namestnikom Hauserjem in bilih. V odbor iz veleposestva: Berks, iz mest in trgov, dr. Dečko, iz kmetov, Zanjer, iz plenuma, Baš, iz velikobrtnije, Anton Ferjen, vsi razun zadnjega narodni.

Luxembourg 15. aprila. Belgijski kralj in ruski car brzojavila regentu najboljše želje, da bi prevzeto visoko nalogu uspešno rešil.

Zanzibar 14. aprila. V Bagamojo došli angleški misijonarji javljajo, da se Buširi pogajajo s Wissmannom zaradi sklepa miru.

Razne vesti.

* (Poneverjenje) Iz Dunaja se poroča 12. t. m.: Cerkveni ravnatelj pri mehitaristih oče Goilow, Rumunc, poneveril je obrestij mašnih ustanov za 22.000 gld. Ko so prišli poneverjenju na sled, je zločinec tajil svoje malopridno dejanje ter po 25letnem samostanskem življenju redu dal slovo. Ker se ni hotel z lepo pobotati in vrhu tega še skušal pobegniti, so ga prijeli in deli pod ključ.

* (Potres) Kakor se javlja iz Belegagrada, čutili so v Cacaku in Kraljevem 12. t. m. ob dveh zjutraj dve sekundi trajajoč potres.

* (Pesnik in kamnosek) Zajec na vešalih. Porotno sodišče v Bayreuthu obsodilo je 18. februarja t. l. oženjenega kamnoseka Jurija Ad. Zajca iz Buhova v smrt na vešalih, ker je 21. septembra m. l. ubil in oropal mesarja Franka iz Schwarzenbacha na reki Zali. Ko so zlodjeja prijeli in deli pod ključ, pobegnil je še isti dan iz ječe v Švicar, kjer so ga pa kmalu ujeli v Zürichu in ga spravili v varnejše zavetje. Pri njem našli so v kovčagu životopis zlodejčev, sestavljen v vezani besedi. Kamnosek popisal je še celo svoj roparski umor v verzih. Ta pesniški proizvod bil je pa tudi najboljše dokazilo groznegata čina. Smrtno obsodbo potrdil je princ vladar 5. t. m. in rabelj Kislinger iz Monakovega je 10. t. m. ob sedmih zjutrah izvršil usmrtenje nesrečnega pesnika Zajca točno v 4 minutah. Ohsojčar se poslednja želja, da bi še jedenkrat videl žalostno soprogo in svoje otroke ter se od njih poslovil, ni izpolnila, ker zaradi bude bolezni nesmo mogli k njemu v ječo. Minul je torej nesrečnega kamnoseka pesniški duh in ostavil nemški „Galgenhumor“, stopil je raz pegaza ter poslednjo noč pisal soprogi in otrokom skesan pismo v nevezani, navadni besedi, ker mu je na večer pred smrtjo počila — peska žila.

,LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četr leta gld. 1.15.

Loterijne srečke 13. aprila.

Na Dunaji: 48, 55, 35, 79, 24.
V Gradci: 56, 83, 64, 7, 73.

Tuji:

13. aprila.

Pri Maliči: Neugebauer iz Pulja. — Kladva iz L. Bistrica. — Loser iz Trsta. — Ranzinger iz Kočevja. — Kraus, Steinberger, Kirchenberg, Hock z Dunaja. — Rigert iz Zwickana — pl. Kossuel iz Lozonca.

Pri Sloani: Rabitsch iz Celovca. — Kobal s Krškega. — Dupn's iz Waidhofena. — Nagel iz Gradca. — Prager iz Gradca. — Hochinger, Auerhan, Schweitzer, Singer z Dunaja. — Eisler iz Velike Kaniže. — Gössl iz Prage.

Pri avstrijskem cesarju: Hornath iz Novega Mesta. — Kalan iz Trbovelj. — Rossbacher iz Piberka.

Tržne cene v Ljubljani

dne 13. aprila t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	5 85	Špeh povojen, kgr.	— 60
Rež,	4 71	Surovo maslo,	— 60
Ječmen,	4 87	Jajce, jedno :	— 2
Oves,	2 90	Mleko, liter	— 8
Ajda,	4 67	Goveje meso, kgr.	— 54
Proso,	4 87	Teletje	— 48
Koruza,	4 50	Svinjsko	— 50
Krompir,	2 67	Koštrunovo	— 34
Leča,	12 —	Pišanec.	— 60
Grah,	13 —	Golob	— 17
Fizol,	11 —	Seno, 100 kilo	— 250
Maslo,	— 79	Slama,	— 232
Mast,	— 70	Drva trda, 4 metr.	— 670
Špeh frišen	— 50	mehka, 4 "	— 435

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Moč krina v mm.
13. aprila	7. zjutraj	725.2 mm.	38°C	sl. zah.	megla	.000 mm.
	2. popol.	724.5 mm.	14.5°C	sl. jz.	obl.	
	9. zvečer	723.8 mm.	7.8°C	sl. zah.	d. jas.	
14. aprila	7. zjutraj	725.4 mm.	40°C	sl. vzh.	obl.	6.20 mm.
	2. popol.	726.1 mm.	8.6°C	sl. zah.	obl.	
	9. zvečer	728.5 mm.	6.8°C	sl. zah.	dež.	dežja.

Srednja temperatura 8.7° in 6.5°, za 0.4° in 2.6° pod normalom.

Dunajska borza

dné 15. aprila t. l.
(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gld. 85.10	—	gld. 85.05
Srebrna renta	85.70	—	85.50
Zlata renta	110.90	—	110.60
5% marca renta	100.25	—	100.15
Akcije narodne banke	905.—	—	907.—
Kreditne akcije	298.25	—	298.—
London	120.15	—	120.20
Srebro	—	—	—
Napol.	9.51½	—	9.51½
C. kr. cekini	5.66	—	5.68
Nemske marke	58.75	—	58.72½
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	138	gld. 181 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „	181 „	50 „
Ogerska zlata renta 4%	—	—	—
Ogerska papirna renta 5%	95 „	85 „	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „	75 „	—
Dunav reg. srečke 5%	100 gld.	124 „	50 „
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	121 „	25 „	—
Kreditne srečke	100 gld.	191 „	50 „
Rudolfove srečke	10 „	—	—
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	128 „	25 „
Trammway-društ. velj. 170 gld. a v.	—	—	—

Poštna upraviteljica,

službujoča že v tem poslu in popolnoma zmožna v vseh poštnih zadevah, z izvrstnimi spričevali, išče službe.
— Ponudbe na K. W. poste restante Vrhnička. (284-1)

Štev. 6127. (282-2)

Mesnica v najem!

Za sv. Jurja rok 1889. leta odda mestni magistrat v poslopji za hrambo gasilnega orodja v šolskem drevo-redu jedno na oglu proti Ljubljani ležečo mesnico v najem in sprejema ustne in pismene ponudbe o navadnih uradnih urah do uštetegega 27. dne tekočega meseča.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 9. aprila 1889.

O. š. s.

Razglas.

Za oddajo zgradbe nove šole v Selci, za katero so stroški za mojstverska dela brez ročnih in vožnjih del s . . . . . 5501 gld. 33 kr. za materijal, kojega pa bo več-noma šolska občina sama pre-skrela, s . . . . . 3630 „ 15 „ preudarjeni, razpiše se zmanjševalna dražba na

3. dan maja 1889.

ob 9. uri dopoludne pri c. kr. okrajinem šolskem svetu v Kranji.

Dražbeni pogoji, načrt in proračun stroškov izvede se pri tem svetu.

Kdor hoče dražbe udeležiti se, imel bode 10% vadiv uložiti.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji,

dne 8. aprila 1889. (275-2)

CIRKUS RICHTER.

vsak dan velika gala-predstava.

Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Kasa se odpre ob 1/2 7. uri. (258-6)

DAV. POVERAJ, civilni in vojaški krojač.

Zdroj

želi kupiti **dobro obleko**, bodisi katerega koli stanu, **duhovskega**, **civilskega** ali **vojaškega**, naj se obrne do podpisance, ki ima bogato zalogu **vsakovrstnega suknja** iz najprvih tovarn in veliko zalogu

narejene obleke.

Davorin Poveraj v Gorici,
na Travniku, nasproti vojašnici.

Naročbe se hitro in lično izvršujejo po najnovojšem kroji za vsak stan in po pošteni ceni.
Uzorci se pošiljajo na zahtevanje na ogled.

Ravnokar izšlo je v naši zalogi in priporočamo kot

velikonočno darilo

GODEC.

Poleg narodne pravljice o vrbskem jezeru spisal Anton Funtek.

Cena 8° gld. 1.20, elegantno vezano s zlatim obrezkom gld. 1.80, po pošti 5 kr. več. (282-2)

Anton Funtek, dobro poznat po svojih izvornih pesniških proizvodilih, kakor po svojem **Zlatoregu**, daje nam z **Godecem**, ono narodno pravljico, katera se godi ob vrbskem jezeru, dragoceno pomnožitev domače naše književnosti; **Godec** se po svoji elegantni zunanjji obliki, posebno kot praznično darilo priporoča.

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Najboljše in najcenejše

OLJNATE BARVE

v ploščevinastih pušicah

se dobivajo pri

ADOLFU HAUPTMANN-U
LJUBLJANA.

(218-11)